

НАВЧАЛЬНІ ТУРИ «КРЕАТИВНОЇ ЄВРОПИ»

Як українські культурні менеджери їздили до Іспанії та Словенії

Восени 2018 в рамках програми Culture Bridges відбулися навчальні тури «Креативної Європи» для культурних менеджерів до Словенії та Іспанії з метою пошуку партнерів для проектів креативного сектору та зміцнення транскордонного співробітництва між арт-операторами з України та країнами ЄС. Організатори на місцях та учасники поділилися своїми враження від проекту.

Словенія: Любляна, Марібор

5

днів

10

представників культурного сектору України

40

словенських організацій

20

культурних просторів та майданчиків

Програма стаді-туру під назвою "Beyond Horizons", організованого словенським центром Motovila, включала індивідуальні та групові зустрічі з представниками місцевого креативного сектору, міжнародну конференцією, два семінари, подорож до Марібору, а також численні можливості для професійного спілкування, обміну досвідом та відвідування місцевих мистецьких подій. Ці заходи були чудовою нагодою для учасників познайомитися зі своїми словенськими колегами, а також дізнатись більше про актуальні теми – від впровадження бізнес-моделей та комунікаційних стратегій у культурній сфері до особливостей програми «Креативна Європа».

Motovila – недержавний інститут, створений в 2013 році в Любляні, метою якого є сприяння міжнаціональному та міжгалузевому співробітництву в секторі культури та креативних індустрій.

Олеся Болот

хаб-менеджер IZONE /
Київ

Я вже відвідувала Словенію раніше як туристка, тому знала, що там динамічно розвиваються креативні індустрії. Особливо, якщо порівнювати з іншими країнами ЄС і брати до уваги, що держава невелика за розміром та населенням. У столиці живе близько 300 000 людей, при цьому там вражаюча кількість театрів, креативних хабів, музеїв та інших культурних ініціатив, особливо нішевих. Такою щільністю не можуть похвалитись більшість українських міст-мільйонників. Протягом тижня, що ми там були, крім насиченої програми стаді-туру щодня відбувалась якась культурна подія, а то навіть і дві. У другому найбільшому місті Маріборі з населення менше ніж 100 тисяч знаходиться крутий музей сучасного мистецтва рівня великих міст, таких як Київ. Там, до речі, якраз проходила виставка робіт дніпровського художника Микити Шаленого.

У перші дні знаковим для мене був візит на церемонію нагородження дизайнерів при муніципальному університеті. Декан факультету нагородив студентку за проект дизайну нового вібратора. Дівчина вже заключила контракт на виробництво з іноземною компанією. Це вразило, оскільки це жива ілюстрація того, як освітня система спроможна реалізовувати креативний потенціал у продукті, конкурентному на світовому ринку. Показовим є те, що завдяки активному розвитку креативних індустрій за останні 5 років щорічний потік туристів в Любляну виріс в 10 разів, що суттєво вплинуло на життя столиці. Цікаво було побачити, що масова частка зовнішньої реклами стосувалась культурного життя міста.

Взагалі для мене стаді-тур став телепортом в інший світ, він допоміг накопичити велику кількість інформації про те, як функціонує культурна система здорового суспільства. У них працює трикутник держава-бізнес-культура і культурні менеджери як клас з'явилися відносно недавно. При цьому вони отримують широку адміністративну підтримку від держави у створенні та впровадженні проектів. А завдяки членству у ЄС і, відповідно, доступу до різних грантових програм, культурні оператори мали певну автономність у діях, були незалежним сектором і змогли запустити активні культуроформуючі процеси.

Богдан Яремчук

комунікатор
фестивалю

ГОГОЛЬFEST і Центру
сучасного мистецтва
«ДАХ» / Київ

“ Завдяки нашому попередньому співробітництву Motovila має певні знання про культурну екосистему в Україні та налагоджені відносини з професіоналами цієї сфери. Проте ми постійно дивуємося, наскільки енергійним та різноманітним є український креативний сектор, і нам завжди цікаво познайомимось з кимось ще. Варто також відмітити, що Україна і Словенія досить схоже розвиваються в цьому напрямку, тому ми завжди раді обмінюватися контактами, інформацією та досвідом, щоб будувати зв'язки між тими, хто бажає співпрацювати з іноземними партнерами.

Таня Кос, Motovila

Олеся Болот
хаб-менеджер IZONE /
Київ

Особисто для мене надзвичайно корисною була міжнародна конференція, в рамках якої відбулися воркшопи та лекції по комунікаціям та сторітелінгу в культурному секторі. Наприклад, виступав директор по комунікаціям мережі **ТЕН** – Trans Europe Halles, яка об'єднує арт-центри, що розташовані на індустріальних локаціях. Izone теж до неї входить.

Мене цікавила фінансова модель їхніх культурних проектів. Із 20 інституцій, з якими я спілкувалась та ставила запитання, тільки одна була повністю приватна, всі інші фінансувались частково чи повністю містом або державою. Завдяки саме цій підтримці вони тримають такий високий рівень. Мені сподобався хаб **MENT**, який обрав собі один напрям – музику – і конкретно нею займається. Їм не потрібно розпорощуватись на різні сфери чи подаватись на гранти за близькими тематиками. Їхній річний бюджет складає два мільйони євро: половину вони заробляють від продажу квитків на концерти та на барі, другий мільйон їм дає місто.

“ Такі подорожі не тільки сприяють креативним копродукціям, вони також збільшують інтерес до різних видів мистецтва і культурних практик. Учасники навчальних візитів отримують прямий доступ до нових контактів та можливість поглибити свою компетенцію у сфері. Не зважаючи на цифрові технології, що долають відстані, фізичний контакт залишається найефективнішим методом звільнення від стереотипів, можливо навіть тих, про які ми не знали.

Таня Кос, Molovila

Олеся Болот
хаб-менеджер IZONE /
Київ

Ми дуже продуктивно поспілкувались з менеджером приватного креативного центру Poligon і думали про спільну програму обміну, щоправда ще не проробили концепцію. Крім того, я зустрілась з хабами, про які знала раніше, але не була знайома з їхніми представниками. Також у нас тут є майстерня шовкографії і ми хотіли б її розвивати. У Любляні є конкретна галерея, що займається самвидавом, більша частина якого саме друкарські техніки. Вони розповіли нам про схоже видання з Берліну. І була ідея сформулювати спільну заявку на «Креативну Європу», або ж привезти їхню виставку сюди, чи наш прінтшоп до них і зробити там презентацію.

Іспанія: Мадрид

5

днів

11

учасників

25

іспанських культурних
організацій

35

професіоналів з сектору

Стаді-тур від una mas una розпочався з відвідування Міністерства культури та спорту, щоб учасники могли скласти загальне враження про структуру державного управління, його компетенції, мадридський культурний сектор, децентралізацію тощо. Цей візит також дав змогу зустрітися з представниками програми «Креативна Європа» та дізнатися більше про можливості співпраці та потенційні партнерства.

una mas una — іспанська компанія, що займається культурним менеджментом з 2011 року та має великий досвід в організації та координації заходів в сфері креативних індустрій, а також володіє спеціальними знаннями про іспанський сектор культури.

В останній день відбувся нетворкінг-обід у мистецькому просторі, куди запросили

незалежних культурних операторів, художників, кураторів та інших представників креативних індустрій. Це сприяло спілкуванню з потенційними партнерами у більш невимушеній атмосфері.

“ На основі нашого попереднього досвіду ми запропонували гостям додаткові візити до музеїв. Ми вже декілька разів робили подібні проекти і незалежно від сфери діяльності, всі учасники намагались знайти час для відвідування музеїв, навіть ціною робочих зустрічей. Тому цього разу ми внесли до розкладу візити до Національного музею Прадо, Музею Тиссена-Борнемісса та Центру мистецтв імені королеви Софії. Ці інституції входять до так званого «Золотого трикутника мистецтв» іспанської столиці. Інші цікаві культурні заклади вже були включені до туру, тож разом з цими трьома українці мали змогу побачити майже все, пов'язане з мистецтвом та культурою в Мадриді всього за чотири дні.

Белен Хіль Хеменес, una más una

Наша коротка подорож до Мадриду була інтенсивною та неймовірно продуктивною. По-перше, ми отримали можливість побачити роботу арт-інституцій (як на державному, так і на громадському рівні), по-друге, познайомитись з цікавими проектами у сфері культури та місцевими митцями, і по-третє, проаналізувати власну діяльність «зі сторони», провести паралелі та знайти нові форми для реалізації власних проектів і задумів. Цей стаді-тур був корисним не лише з точки зору вивчення іспанського контексту, але й знайомства з іншими українськими учасниками та обговорення можливих колаборацій. Повернувшись додому, я відчула неймовірне натхнення на реалізацію нових проектів та переглянула деякі підходи до процесів всередині нашої громадської організації.

Катя Радченко
директорка фестивалю
Odessa/Batumi Photo
Days та NGO Art Travel /
Одеса

Катерина Русецька

кураторка мистецької програми Kultura Medialna, співзасновниця арт-фестивалю «Конструкція» / Дніпро

Хочеться відзначити організаторів — команду una más una. Зважаючи на те, що всі українські учасники дуже різні й у кожного своя специфіка роботи, вони постаралися скласти програму так, щоб включити хоча б по одній організації з Мадриду зі схожим вектором діяльності.

В перший день ми поспілкувались з представниками «Креативної Європи» з великим досвідом підтримки проектів. Мені здається, що в Україні культурні менеджери трохи налякані цією програмою й існує певне побоювання, що це досить важко. Тож це була корисна зустріч, яка надихнула мене і моїх колег подаватися на конкурс.

“ До цього стаді-туру ми мало знали про Україну і головним чином через медіа та Інтернет. Інформація, яку отримуєш з перших рук від безпосередньо залучених людей, суттєво відрізняється. Нас здивувало те, що сектор культурних та креативних індустрій в Україні дуже молодий та керують ним молоді професіонали, але, тим не менш, добре підготовлені та з великим досвідом. Також ми були приємно вражені, що більшість культурних менеджерів — жінки, і вони прагнуть робити свої проекти міжнародними — залучати іноземних партнерів та учасників. Це те що відрізняє Україну від Іспанії, де ми розробляємо переважно регіональні або місцеві ініціативи замість транскордонних.

З іншого боку, ми були шоковані тим, що культурна діяльність в Україні розглядається як щось, що має приносити дохід або якусь кількісну вигоду. Для нас незвично, що державні установи (принаймні донедавна були) не стільки зацікавлені в соціальному впливі культури, скільки в її економічному аспекті.

Белен Хіль Хеменес, una más una

Катерина Русецька

кураторка мистецької програми Kultura Medialna, співзасновниця арт-фестивалю «Конструкція» / Дніпро

Мені здається, іспанці — ідеальні партнери для України. У них є легкість, азарт, трохи лівого духу, вони багато роблять на ентузіазмі. Я прямо впізнала в них своїх знайомих. Ми з ними схожі за менталітетом та темпоритмом. Крім того, вони стикались з тими ж проблемами, що й ми, щоправда років 10-15 тому. Зараз вони теж розповідають про різні випадки урізання фінансування та обмеження можливостей.

В іспанців набагато серйозніша підтримка від держави та муніципалітету, додатково існують регіональні програми, вони вже прокачані в «Креативній Європі». З нашими реаліями це навіть смішно порівнювати. В Україні більшість проектів отримує фінансування від європейських грантів, ми не можемо розраховувати на свій регіон. Звісно ситуація поступово змінюється, наприклад, з'явився Український культурний фонд.

“ На мою думку, такі навчальні візити є більш актуальними і мають більший вплив на розвиток співпраці, ніж інші проекти, такі як туристичні виставки або міжнародні конференції. Тільки під час такого туру в нас є час, щоб поговорити з кожним учасником про його або її інтереси, а легка та гнучка атмосфера сприяє взаєморозумінню, обміну знаннями та зрештою встановленню плідних зв'язків.

На початку березня в Мадриді пройшла Міжнародна виставка сучасного мистецтва Hybrid Contemporary Art Fair, де було представлено дві українські галереї («Naked Room» та «Ізоляція») за підтримки Українського інституту. Це партнерство — результат знайомства представників Українського інституту з організаторами ярмарку в останній день туру під час нетворкінг-обіду.

Белен Хіль Хеменес, una más una

Катерина Русецька

кураторка мистецької програми Kultura Medialna, співзасновниця арт-фестивалю «Конструкція» / Дніпро

Серед тих організацій, з якими ми познайомились, 70% нам цікаві для потенційної колаборації. Організатори зробили для нас зручний документ з усіма контактами і наприкінці літа чи восени ми спробуємо зв'язатися з незалежною платформою сучасної культури [hablarenarte](#) та запропонувати їм партнерство.

Мені дуже сподобався центр авангардних мистецтв [La Neomudéjar](#). У них сильний інтерес до України, вони хочуть налагодити контакти і побудувати такий собі місточок між нашими країнами. Більше того, вони раніше вже відвідували фестиваль сучасного мистецтва в Рівному. Вони взагалі такі ентузіасти своєї справи, напівпанки — у них багато великих DIY-майданчиків, які зроблені своїми руками і тримаються «на скотчі». Також ми познайомились з крутими організаціями, які поки що нам не під силу по співпраці — це [MediaLab Prado](#) чи [Reina Sofia](#). В будь-якому випадку, з ними треба домовлятися за пару років про якісь спільні проекти.

Що мене вразило у професійній сфері — це кураторська робота з експозиціями в музеях та галереях Мадриду. Так, [La Casa Encendida](#) мають хорошу програму та неймовірну локацію, а [La Neomudéjar](#) — прекрасну виставку, ідеально вписану в простір та контекст.

Зараз ми ведемо перемовини з Пулітцерівським лауреатом — фотожурналістом Ману Брабо, який висвітлював війну в Лівії, Сирії та на сході України. Він вже дав свою згоду на проведення лекції та презентації його робіт під час нашого фестивалю Odessa Photo Days 2019 у квітні, але ми ще в пошуках фінансування.

Катя Радченко

директорка фестивалю Odessa/Batumi Photo Days та NGO Art Travel / Одеса

Beyond Horizons, focus Ukraine: Connecting Cultural and Creative Sectors - Study Tour to Slovenia

Фото: Culture Brigdes

Video: Molotiva

